

ΤΑΧ. ΜΕΤΡΟ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΝΩΤΟΥ

Αρ. Αδείας
01-1323

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

«Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»
(Ἰωάν. α' 29)

● ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ●
"Όργανο ὁμωνύμου Συλλόγου
Χριστοκοπίδου 12, 105 54 - Ἀθήνα
www.ioannisvaptistis.gr

Τηλέφωνα:
2103212713 - 2103212107
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

● ΕΤΟΣ 65ο - ΤΕΥΧΟΣ 697 ●
● ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2023 ●

● «Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. α' 29) ●

Ἄνοιξις τῆς αἰώνιας ζωῆς

Τό νά μιλάς γιά τήν Ἀνάστασι μέσ' στήν ταραχή τῆς κοινωνίας, μέσ' στό κλάμα γιά τό ποικίλο δράμα, μέσ' στήν τρέλλα τῆς ξέφρενης ζωῆς, μοιάζει σάν νά παίζης *Μπετόβεν* ανάμεσα σέ δύο κομπρεσέρ, πού δουλεύουν «στή διά πασῶν».

● Τό νά μιλάς γιά τήν Ἀνάστασι στήν ὑλιστική ἐποχή μας, εἶναι σάν νά λές σ' αὐτόν, ποῦχει δύσπνοια, ν' ἀνεβῆ σέ ψηλή κορφή.

● Ἡ Ἀνάστασις εἶναι ἡ κορφή, ἀπ' ὅπου ἀγναντεύεις τήν αἰώνια ζωή. Θέλει γερά πνευμόνια. Γερή πίστι. Θέλει καρδιά. Θάρρος κι ἐλπίδα.

● Τό νά μιλάς γιά τήν Ἀνάστασι σέ ἀνυποψίαστους ἀνθρώπους, πού εἶναι προσγειωμένοι στή χαμοζωή καί τρέμουν τό θάνατο, εἶναι σάν νά περιμένης *κολύμπι* στά βαθειά ἀπ' αὐτόν, πού δέν ἔχει βουτήξει ποτέ του τά πόδια στή θάλασσα. Τό *κολύμπι* τό μαθαίνουμε κολυμπώντας, καί ὄχι διαβάζοντας κανονισμούς κολύμβησης!

● Ἡ Ἀνάστασις δέν εἶναι ὁ *τύπος*, πού ἐπαναλαμβάνεται μοιρολατρικά. Εἶναι ὁ «*τύπος τῶν ἡλῶν*». Ἡ πρόκληση γιά ἔρευνα, γιά διαπίστωση τῆς ἀλήθειας.

● Εἶναι ὁ *κῆπος* τῆς πύο φρέσκιας χαρᾶς.

● Ἡ Ἀνάστασις δέν εἶναι *ώραιο* ἔθιμο. Εἶναι τό *δέσιμο* μέ τήν αἰώνια ζωή. «Χριστός ἐγερθεῖς ἐκ νεκρῶν, οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει» (Ρωμ. στ' 9).

● Ἡ Ἀνάστασις δέν εἶναι *ψεύτικο λουλούδι* στή γλάστρα τῆς κατανα-

λωτικής κοινωνίας. Είναι τό φυσικό άνθος. Δέν μαραίνεται ποτέ. Μοσχοβολά άρωμα άλλιώτικης ζωής.

- Η Άνάστασις δέν είναι ή λαμπάδα, πού τρεμοσβήνει άπ' τόν άγέρα τής κοσμικότητας. Είναι ή φλόγα για άλληθινή έλευθερία άπό τή σκλαβιά του θανάτου. Θυμηθήτε τούς δύο μαθητές προς Έμμαους. Θανατασμός και βεβαιότητα: «Ούχι ή καρδιά ήμῶν καιομένη ήν έν ήμίν, ως έλάλει ήμίν έν τή όδῳ και ως διήνοιγεν ήμίν τας γραφάς;» (Λουκ. κδ' 32).

- Η Άνάστασις δέν είναι πασχαλινό γλέντι. Είναι τό πανηγύρι τής άνείπωτης χαράς.

- Η Άνάστασις δέν είναι ένδυσις μέ λαμπρά ρούχα. Είναι έπένδυσις ζωής και άφθαρσίας.

- Η Άνάστασις δέν είναι πασχάλινές εύχές μέ ξύλινη γλώσσα. Είναι ή βεβαιότητα μπροστά στό φέρετρο κάποιου δικού σου άνθρώπου. Η βεβαιότητα, πώς τό νεκρό τό σῶμα θ' άναστηθή, όπως και τό σῶμα του Ίησου. «Οί νεκροί άκούσονται τής φωνής του Υιού του Θεού και οί άκούσαντες ζήσουνται» (Ίωάν. ε' 25).

- Η Άνάστασις δέν είναι ή άνοιξις τής φύσεως συμβολικά, όπως πολλοί σπεύδουν νά πουν.

- Είναι ή άνοιξις τής αιώνιας ζωής μετά τό χειμῶνα τής άμαρτίας. Τό άνοιγμα τής καινούργιας πορείας. «Όσπερ ήγέρθη Χριστός έκ νεκρῶν, ούτω και ήμείς έν καινότητι ζωής περιπατήσωμεν» (Ρωμ. στ' 4).

- Η Άνάστασις δέν είναι ένα ρομαντικό αίσθημα για έκτόνωσι. Είναι ή διεκπεραίωσις του μεγάλου προβλήματος του θανάτου. Είναι τό πέρασμα (Πάσχα) άπ' τό θάνατο στη ζωή. «Μεταβεβήκαμεν έκ του θανάτου είς την ζωήν» (Α' Ίωάν. γ' 14).

- Η Άνάστασις δέν είναι άπλῶς ή νίκη του Χριστού. Είναι και ή καταδίκη του θανάτου. «Πού σου, θάνατε, τό κέντρον; Πού σου, Άδη, τό νίκος;» (Α' Κορ. ιε' 55).

- Η Άνάστασις δέν είναι ή έπιτυχία ενός ήρωα, πού όνομάζεται Ίησους Χριστός. Είναι τό πανανθρώπινο έπιτευγμα. Για μās και μέ μās άναστήθηκε. «Συν-ήγειρεν ήμās και συν-εκάθισεν» (Έφεσ. β' 6). Ό Σταυρικός θάνατος χρεώνεται στον Χριστό. Η Άνάστασις χαρίζεται σε μās.

- Η Άνάστασις δέν είναι μία καλή ήμέρα. Είναι ή μητέρα. Στην άγκαλιά της κουρνιάζουμε, για ν' άντιμετωπίσουμε κινδύνους και φόβους. Στο χώρο τής Άναστάσεως δέν ύπάρχει συνωστισμός. Όλοι χωράμε. Όλοι σκιρτάμε και χορεύουμε.

Ό τάφος φωνάζει: Χριστός Άνέστη!

Η ζωή φωνάζει: Άληθῶς Άνέστη!

Άρχιμ. Δανιήλ Άεράκης

- «Άνέστη Χριστός έκ νεκρῶν, λύσας θανάτου τά δεσμά· ευαγγελίζου, γή, χαράν μεγάλην, αινείτε, ουρανοί, Θεού τήν δόξαν».

- «Άνάστασιν Χριστού θεασάμενοι, προσκυνήσωμεν Άγιον Κύριον Ίησουν, τόν μόνον άναμάρτητον».

- «Χριστού τήν Άνάστασιν προσκυνούντες ου πανόμεθα· Αύτός γάρ ήμās έσωσεν έκ τῶν άνομιῶν ήμῶν. Άγιος Κύριος Ίησους, ό δειξας τήν Άνάστασιν».

- «Δεϋτε αγαλλιασόμεθα τῷ Κυρίῳ και εύφρανθῶμεν έν τῇ Άναστάσει αύτου· ότι συνήγειρε νεκρούς έκ τῶν του Άδου δεσμῶν, και έδωρήσατο τῷ κόσμῳ ως Θεός, ζῶν αιώνιον και τό μέγα έλεος».

(άναστάσιμα βαρέως ήχου)

Παναθρώπινη ή Ἀνάστασις

ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΝΕΚΡΩΝ

Ἐπισημειωμένη ἡ πίστις χωρίς τήν Ἀνάστασι

Συνήγορος τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Τήν ὑποστηρίζει μέ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα. Ἡ Ἀνάστασις, ὡς τό θεμέλιο τοῦ χριστιανικοῦ οἰκοδομήματος, ἀλλά καί ὡς τό πιό θελκτικό γεγονός, ἦταν φυσικό νά ἐπισύρῃ τήν πολεμική, ἀλλά καί ν' ἀντιμετωπίσῃ τόν κίνδυνο τῆς διαστρεβλώσεως.

● Ἀπό τό ἕνα μέρος ὁ Παῦλος εἶχε τούς φιλοσόφους. Ἀπό τό ἄλλο ἀντιμετώπιζε πλανεμένους τοῦ χριστιανικοῦ χώρου. Μιλοῦσαν γιά ἀνάστασι, ἀλλά τήν νοοῦσαν ὡς μεταμόρφωσι βίου.

● Ὁ μέγας ἀπόστολος βρῖσκει εὐκαιρία ν' ἀναπτύξῃ τήν ἐπιχειρηματολογία του γιά τήν ἀνάστασι τῶν νεκρῶν. Ἀλλεπάλληλες οἱ ὑποθέσεις, γιά ν' ἀναδειχθοῦν οἱ ἀδιαμφισβήτητες ἀπαντήσεις. *«Εἰ Χριστός κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; Εἰ δέ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδέ Χριστός ἐγήγερται. Εἰ δέ Χριστός οὐκ ἐγήγερται, κενόν ἄρα τό κήρυγμα ἡμῶν, κενή καί ἡ πίστις ὑμῶν»* (Α' Κορ. ιε' 12-14).

● Ἄν κηρύττουμε καί πιστεύουμε, ὅτι ὁ Χριστός ἀναστήθηκε, πῶς ὑπάρχουν μερικοί πού ὑποστηρίζουν ὅτι δέν ἀνασταίνονται οἱ νεκροί;

Ἡ ὀλιγοπιστία εἶναι παραλογισμός. Σέ καθημερινά προβλήματα προβάλλονται ποικίλα «πῶς»; Πῶς μπορεῖ νά γίνῃ αὐτό; Πῶς τό ἄλλο;... Ἄλλ' ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀπλή. Στό «πῶς;» τῆς ψυχρῆς λογικῆς ἢ μάλλον τῆς παράλογης ἀπιστίας,

ἀντιπαρατίθεται τό «ὄπως» προηγουμένων ἀναμφισβητήτων γεγονότων.

Ἐν προκειμένῳ, ὅπως ἀναστήθηκε ὁ Χριστός, ἔτσι θ' ἀναστηθοῦν καί οἱ νεκροί. Ἀφοῦ ἐγίνε ἡ ἀρχή, γιατί νά μή συνεχισθῇ τό θαῦμα; Ὅταν λέμε, ὅτι ὁ Χριστός ἀναστήθηκε καί γνωρίζουμε ὅτι ἀναστήθηκε τό ἀνθρώπινο σῶμα Του, καί εἴμαστε βέβαιοι ὅτι αὐτό τό σῶμα εἶναι τό «πρόσλημμα», τό πλήρωμα τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, αὐτό σημαίνει, ὅτι ἡ ἔγερσις τοῦ Χριστοῦ εἶναι καί δική μας ἔγερσις. Εἶναι *συνέγερσις* (Ἐφεσ. β' 6).

● Ἡ ἀπορία δέν εἶναι, πῶς θ' ἀναστηθοῦν οἱ νεκροί. Αὐτό εἶναι φυσική συνέπεια τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀπορία εἶναι, πῶς ὑπάρχουν ἄνθρωποι, πού ἀμφισβητοῦν ὅτι οἱ νεκροί ἀπό τά μνήματα θ' ἀναστηθοῦν.

● Τό θαῦμα τοῦ παρελθόντος ἀποτελεῖ ἐγγύησι γιά τό θαῦμα τοῦ μέλλοντος. Εἶχε προφητευθῇ ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ καί συνέβη. Ἀφοῦ συνέβη ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, ὑποχρεωτικά θά συμβῇ καί ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, ἀφοῦ ὁ Χριστός εἴμαστε ὅλοι ἐμεῖς, πού συναποτελοῦμε τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ. *«Ἔρχεται ὥρα, ἐν ἧ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ»* (Ἰωάν. ε' 28).

● Τό παράλογο εἶναι, ὅτι καί χριστιανοί, ἐνῶ γιορτάζουν τήν Ἀνάστασι μέ χαρά, ἐνῶ λένε τό «Χριστός Ἀνέστη», ὅταν στέκονται μπροστά στό φέρετρο δικοῦ τους ἀνθρώπου, θρηνοῦν ἀπαρηγόρητα.

Ποιός κλαίει στόν τάφο τοῦ Χριστοῦ; Ὅλοι γνωρίζουν, ὅτι εἶναι «κενός», ἄδειος. Ἐν τούτοις στούς τάφους τῶν ἀνθρώπων κλαῖνε! Καί δέν κλαῖνε ἀπλῶς συναι-

σθηματικά, γιά τόν προσωρινό χωρισμό. Ὁ τρόπος, πού κλαῖνε φανερώνει ἀπιστία ὅτι θ' ἀναστηθοῦν τά σώματα, ἐνῶ οἱ ψυχές ζοῦν τήν ἀτέλειωτη αἰωνιότητα.

● Ἄν ὁ Τάφος τοῦ Χριστοῦ ἔκρυβε τή «Ζωή» καί ἡ Ζωή, ὁ Χριστός, βγήκε ἀπό τόν τάφο, αὐτός ὁ τάφος εἶναι καί ἡ δική μας ζωή καί ἀνάστασις. Εἶναι «ἡ πηγὴ τῆς ἡμῶν Ἀναστάσεως». Ὁ Χριστός εἶναι «ὁ κενώσας τά μνήματα». Θ' ἀδειάσουν οἱ τάφοι, ὄχι γιά νά μποῦν ἄλλοι μέσα, ἀλλά γιατί δέν θά ὑπάρχουν πλέον νεκροί. Ὅλοι θ' ἀναστηθοῦν. Ἡ ἐκταφή, πού λέγεται ἀνάστασις νεκρῶν, δέν θά παραδώσει γυμνά κόκκαλα. Θά παραδώσει ζωντανά σώματα. Ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν θά εἶναι ἐκταφή τῶν ἀνθρώπων, καί ταφή ὀριστική τοῦ θανάτου.

● Ἄν δέν ἀνασταίνονται οἱ νεκροί, δέν ἀναστήθηκε καί ὁ Χριστός. Καί ἂν δέν ἀναστήθηκε ὁ Χριστός, τότε γιατί ἦλθε ἀπό τόν οὐρανό στή γῆ; Εἶχε ἀνάγκη ὁ Ἀσώματος νά πάρη σῶμα; Εἶχε ἀνάγκη ὁ Ἀναμάρτητος νά πεθάνη;

● Ἄν δέν ἀνασταίνονται οἱ νεκροί, δέν ἀναστήθηκε καί ὁ Χριστός. Καί ἂν δέν ἀναστήθηκε ὁ Χριστός, τότε τί χρειάζεται τό κήρυγμα; Τότε τί χρειάζεται ἡ πίστις; Τότε τί χρειάζεται ἡ Ἐκκλησία;

● Ἄν δέν ὑπάρχει ὁ ἥλιος, τί νά τήν κάνης τή ζωή;

● Ἄν δέν ὑπάρχει τό θεμέλιο, τί νά τό κάνης τό οἰκοδόμημα;

● Ἄν δέν ὑπάρχει ἡ ρίζα, τί νά τό κάνης τό δένδρο;

● Ὁ ἥλιος τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς εἶναι ἡ Ἀνάστασις. Χωρίς τήν Ἀνάστασι, ὁ Χριστός εἶναι... ἄχρηστος! Τό θεμέλιο τῆς πίστεως εἶναι ἡ Ἀνάστασις. Χωρίς τήν Ἀνάστασι, τί νά τόν κάνης τόν Χριστιανισμό; Νά τόν ἔχης σάν σύστημα ζωῆς; Σάν φιλοσοφία; Σάν θρησκεία; Σάν ἰδεολογία; Μά δέν πάνε ὅλα αὐτά στόν Χριστιανισμό, πού εἶναι ζωή καί

ἐλπίδα ἀναστάσεως. Ἡ ρίζα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ Ἀνάστασις. Χωρίς τήν Ἀνάστασι, τί τήν θέλεις τήν Ἐκκλησία; Γιά νεκροφόρα; Γιά μοιρολογίστρα; Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό χυμῶδες δέντρο τῆς Ἀναστάσεως.

● Ἄν δέν ἀνασταίνονται οἱ νεκροί, τότε εἶναι ἓνα νεκρό γράμμα ἢ πίστις, εἶναι κούφιο τό κήρυγμα. Τότε πρέπει νά γεμίσουμε ὅλες τίς ἐκκλησίες. Τότε ὅλα ἔχουν χαθῆ. Λέει ὁ Χρυσόστομος: «*Τό πᾶν ἀπωλέσαμεν, φησίν, ἅπαντα οἴχεται, εἰ μή ἡγέρθη*» (Ε.Π.Ε. 18α, 594-596).

Ψευδομάρτυρες καί ἀδιόρθωτοι

Ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι ἀπλῶς ἀναβάθμισις ζωῆς, οὔτε ἀπλῶς ἀνάβασις, οὔτε ἀπλῶς ἀνάστασις, οὔτε ἀπλῶς ἀνακούφισις, οὔτε ἀπλῶς ἀνατροφή, οὔτε ἀπλῶς ἀναστροφὴ. Εἶναι **ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ**. Αὐτό πραγματώνει ὅλα τά ἄλλα «ἀνά». Αὐτό τήν καθιερώνει ἀκατάλυτη καί αἰώνια.

Ἄν δέν πιστεύουμε ἀκλόνητα στήν ἀνάστασι τῶν νεκρῶν, καί ἄρα καί στήν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ, τότε μιλώντας γιά τόν Χριστό, εἴμαστε ψεῦτες! Εἴμαστε ψευδομάρτυρες. «*Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτύρησαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἶπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται...*» (Α' Κορ. ιε' 15-17).

● Κοροϊδεύουμε τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους, ἂν κηρύττουμε πράγματα πού δέν πιστεύουμε, ἢ πιστεύουμε πράγματα πού δέν ἔγιναν, ἢ προβάλλουμε γεγονότα πού δέν θά συμβοῦν. Ὅλη ἡ Ἐκκλησία εἶναι μαρτυρία τῆς Ἀναστάσεως. Ὡς Ἐκκλησία καταθέτουμε τή μαρτυρία, ὅτι ὁ «*Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν*» (Α' Τιμ. στ' 13). Καταθέτουμε τή μαρτυρία τῆς ἀναστάσεως.

● Για τήν καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ χρειάστηκαν ψευδομάρτυρες (Ματθ. κατ' 60). Καί οἱ δύο ψευδομάρτυρες πού προσήλθαν κατά τοῦ Ἰησοῦ, οὐσιαστικά δέν ἦσαν ψευδομάρτυρες. Ἦσαν μάρτυρες... τῆς ἀναστάσεως! Ἦ κατάθεσίς τους: —Τόν ἀκούσαμε: «*Δύναμαι καταλύσαι τόν ναόν τοῦ Θεοῦ καί διά τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομηῆσαι αὐτόν*» (Ματθ. κατ' 61). Τήν ἀπάντησι τήν ἔδωσε ὁ Χριστός, ὅταν θανατώθηκε ὁ ναός τοῦ σώματος Του στό Σταυρό καί τήν τρίτη ἡμέρα τόν ἀνοικοδόμησε (ἀναστήθηκε).

● Ἄν γιά τόν θάνατο τοῦ Ἰησοῦ δέν βρέθηκαν ψευδομάρτυρες, θά βρεθοῦμε τώρα ἐμεῖς ψευδομάρτυρες γιά τήν ἀνάστασί Του, πού εἶναι ἀπειρώς εὐκολότερο γεγονός στήν παντοδυναμία Του;

Καί ὅμως, ἂν δέν προβάλλουμε συνάμα τήν ἀνάστασι τῶν νεκρῶν, καταντοῦμε ψευδομάρτυρες καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Λέει ὁ Χρυσόστομος: «*Οὐ τῷ σαρκωθῆναι, ἀλλά τῷ ἀποθανεῖν τόν θάνατον ἔλυσε· ἐπεὶ σάρκα ἔχοντος, ἔτι ἐκράτει ἡ τυραννίς ἡ ἐκείνου*» (Ε.Π.Ε. 18α,594). Μετὰ φρασίς: Ὅχι μέ τήν σάρκωσι, ἀλλά μέ τόν θάνατο κατάργησε τόν θάνατο. Διότι ὅσο ἔφερε σάρκα, ἀκόμα ἐπικρατοῦσε ἡ τυραννία τοῦ διαβόλου.

● Ἐπαναλαμβάνει ὁ Παῦλος τά «ἐάν»: «*Εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν*» (Α΄ Κορ. ιε΄ 16-17). Ἐπιμένει. Γιατί; Για νά ἐμπεδωθῇ ἡ ἀλήθεια, ὅτι δέν ὑπάρχει θάνατος, ἀλλά κυριαρχεῖ ἡ ἀνάστασις. Δέν ὑπάρχει πλέον νέκρω, ἀλλ' ὑπάρχει ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος.

● Οἱ συνέπειες ἀπὸ τήν ἄρνησι τῆς πίστεως στήν ἀνάστασι τῶν νεκρῶν εἶναι τραγικὲς καί στόν ἠθικὸ τομέα. Ἄν δέν ἀναστήθηκε ὁ Χριστός, τότε ὄχι μόνο τὸ οἰκοδόμημα τῆς Χριστιανικῆς Ἀλήθειας σωριάζεται σέ ἐρείπια, ἀλλὰ καί ἡ ἀ-

μαρτία γίνεται τρόπος ζωῆς, ἢ μᾶλλον τυραννίδα ζωῆς.

● Χωρὶς ἀνάστασι νεκρῶν, δέν ὑπάρχει ἀνάστασις Χριστοῦ. Χωρὶς ἀνάστασι Χριστοῦ:

— Ὁ θάνατος παραμένει ἀθάνατος.

— Ἡ ἁμαρτία παραμένει ἀνίατη.

● Ἄλλ' ὁ Χριστός μέ τόν σταυρικὸ Του θάνατο καί τήν Ἀνάστασί Του νίκησε καί τήν ἁμαρτία καί τόν θάνατο. Ἄν ὁ θάνατος εἶναι καρπὸς τῆς ἁμαρτίας, ὁ σταυρικὸς θάνατος τοῦ ἀναμαρτήτου Ἰησοῦ εἶναι τὸ πλῆγμα, καί ἡ ἀνάστασις Του, ἡ χαριστικὴ βολὴ κατά τοῦ θανάτου.

Οἱ συνέπειες στή ζωὴ μας εἶναι ὀλοφάνερες. Ὁ θάνατος καί ἡ ἀνάστασις Του εἶναι νέκρωσις τοῦ σώματος τῆς ἁμαρτίας καί ἀνάστασις στήν «καινὴ» ζωὴ.

Τὰ μεγαλύτερα κοροΐδα!

Συνεχίζει ὁ Παῦλος τὰ ἐπιχειρήματα γιά τήν ἀνάστασι τῶν νεκρῶν.

● Ἄν δέν ἀνασταίνονται οἱ νεκροὶ καί ἄρα δέν ἔχη ἀναστηθῇ ὁ Χριστός, τότε καί οἱ ἐνάρετοι πού πέθαναν μέ τήν πίστι ὅτι δέν πέθαναν, χάθηκαν. Ἐκλείσαν τὰ μάτια, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι κοιμήθηκαν, ἀλλὰ ποτέ δέν θά ξυπνήσουν! «*Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμέν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν*» (στ. 18-19).

● Ἄν ὁ ἴδιος ὁ Χριστός πέθανε καί δέν ἀναστήθηκε, πῶς ἔσπασε τίς ἀλυσίδες γιά νά λευτερώσῃ τοὺς δεσμίους τοῦ ἄδη; Ἄλλ' ἂν κρατήθηκε ἀπὸ τὸ θάνατο αἰχμάλωτος, τότε πού εἶναι ἡ Θεότητά Του, πού εἶναι ἡ παντοδυναμία Του;

● Ἄν ὅμως κατέλυσε τόν θάνατο, τότε δέν εἶναι νικητὴς τοῦ θανάτου μόνο γιά τόν ἑαυτό Του. Εἶναι νικητὴς καί γιά τοὺς ἀνθρώπους.

● Γιά τὸ πρῶτο «Ἄν», πού στηρίζε-

ται στην υπόθεσι τῆς μή ἀναστάσεως, λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «*Εἰ καὶ αὐτός κατεσχέθη ὑπὸ τοῦ θανάτου, πῶς πάντας τοὺς ἄλλους ἀπήλλαξεν ἔτι αὐτός κατεχόμενος;*» (Ε.Π.Ε. 18α,596). Μετάφρασις: Ἐάν καὶ ὁ Χριστός κυριεύθηκε ἀπὸ τοῦ θάνατο, πῶς ἀπάλλαξε τοὺς ἄλλους, ἐνῶ αὐτός ἀκόμα βρισκόταν στὴν κατοχὴ τοῦ θανάτου;

● **Γιὰ τὸ δεύτερο «Ἄν»,** πού στηρίζεται στὴν πεποιθήσι τῆς Ἀναστάσεως, λέει ὁ ἱερός ὑμνογράφος: «*Κατέλυσας τῷ Σταυρῷ σου τὸν θάνατον... Ἀνέστης, Χριστέ ὁ Θεός, παρέχων τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος*» (ἀπολυτίκιο βαρέος ἤχου).

● **Μυριάδες οἱ μάρτυρες.** Ὅσοι ἔδωσαν τὴ μαρτυρία τῆς ἀναστάσεως. Ὅσοι μὲ τὸ μαρτύριό τους φανέρωσαν τὸν παντοδύναμο Ἰησοῦ καὶ «*τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ*» (Φιλιπ. γ' 10). Ὅλοι αὐτοί, λοιπόν, πῆγαν χαμένοι; Πέθαναν γιὰ ἓνα ψέμα; Τοὺς ἀποκαλεῖ ὁ Παῦλος «*κοιμηθέντες*», γιὰ νὰ μὴ φεύγη ἀπὸ τὴ βεβαιότητα τῆς ἀναστάσεως. Ἡ ἀνάστασις μεταβάλλει τὸν θάνατο

σὲ ὕπνο καὶ μετονομάζει τὰ νεκροταφεῖα σὲ κοιμητήρια. Κοιμηθέντες δὲ εἶναι ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ἄνθρωποι, δίκαιοι καὶ ἄδικοι, εὐσεβεῖς καὶ ἀσεβεῖς. Ὅλοι θὰ ξυπνήσουν στὴν κοινὴ ἀνάστασι. Μόνο, πού δέν θ' ἀκολουθήσουν ὅλοι τὸν ἴδιο δρόμο καὶ τρόπο αἰωνιότητος. Αἰώνια εἶναι καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, αἰώνια εἶναι καὶ ἡ κόλασις» (Ματθ. κε' 46).

● **Οἱ ἅγιοι δέν εἶναι ἀπλῶς «κοιμηθέντες».** Εἶναι «*κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ*». Γιὰ τὸν Χριστό ἀγωνίστηκαν.

● Ἄν, λοιπόν, δέν ὑπάρχη ἀνάστασις νεκρῶν, τότε ἀπατηλές, εἶναι οἱ ἐλπίδες. Καὶ ἂν δέν ὑπάρχη ἡ ἐλπίδα τῆς αἰωνίου βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀκολουθοῦμε τὸν Χριστό μὲ περιορισμένο τὸν ὀρίζοντα μόνο σὲ τούτη τὴ ζωὴ, τότε εἴμαστε οἱ πῖο ἀξιολύπητοι. Τὰ πῖο μεγάλα **κορόϊδα**. Χάνουμε τὴν ἄλλη ζωὴ, ἀφοῦ δέν ὑπάρχει! Χάνουμε καὶ τούτη τὴ ζωὴ, ἀφοῦ ὄχι μόνο δέν τὴν ἀπολαμβάνουμε, ἀλλὰ καὶ ὑφιστάμεθα τόσους διωγμούς καὶ τόσες στερήσεις γιὰ τὸν Χριστό!

Ἡ ἀρετὴ ὁμως τῶν ἁγίων ἀμείβεται

Προσφορὰ Ἑρμηνευτικῶν ἔργων

Προσφορὰ γιὰ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ μας. Προσφορὰ 10 τόμων.

● **Οἱ 14 ἐπιστολές τοῦ Παύλου, οἱ ἑπτὰ Καθολικές, τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιο, οἱ Πράξεις**

τῶν Ἀποστόλων, ἐρμηνευμένα ἀπὸ τὸν ἀρχιμ. Δανιὴλ Ἀεράκη, σὲ 10 τόμους καλλιτεχνικῆς βιβλιοδεσίας, ἀπὸ 200 εὐρώ, μόνο **120 εὐρώ**. Ἡ προσφορὰ ἀποστέλλεται ἐπὶ ἀντικαταβολῇ. Παραγγελίες στὰ τηλέφωνα: 2103212713 καὶ 2109765440.

στήν ἀθάνατη ζωή. Καί μόνο, πού μέσα στόν ἄνθρωπο, ἔμφυτα, ὑπάρχουν οἱ δύο ἐπιθυμίες, ἐκεῖνη γιά τή λειτουργία τοῦ καλοῦ καί ἡ ἄλλη γιά τή λειτουργία τῆς ζωῆς, ἀποκλείεται νά ἔχουν δίκαιο ὅσοι μέ τήν ἄρνησι τῆς ἀναστάσεως περιορίζουν τά πάντα σέ τοῦτο τόν κόσμο.

Ἐπαρχή τῶν κεκοιμημένων

Δέν μπορεῖ νά μὴν ἀνασταίνωνται οἱ νεκροί. Ἄφοῦ δέν μπορεῖ νά μὴν ἀναστήθηκε ὁ Χριστός.

● Ἄν δέν εἶχε ἀναστηθῆ ὁ Χριστός, τό «κίνημά» Του θά εἶχε σβήσει, ὅπως ἔσβησαν τόσα μεσσιανικά κινήματα (Πράξ. ε' 34-39). Ἄν δέν εἶχε ἀναστηθῆ, ὁ φάκελλός Του θά βρισκόταν σκονισμένος στό χρονοντούλαπο τῆς Ἱστορίας.

● Ἀναστήθηκε ὁ Χριστός! Ἐγινε ἡ ἀρχή καί γιά τή δική μας ἀνάστασι. «Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο» (Α' Κορ. ιε' 20-21).

● Ὅταν βλέπης κάποιον νά κοιμᾶται, ἔχεις ἀμφιβολία, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τήν ἴδια δυνατότητα; Εἶδαμε τόν Ἰησοῦ νά κοιμᾶται «ὑπνον φυσίζων». Τόν εἶδαμε νά ξυπνᾷ μέ τήν ἀνάστασι. Μπορεῖς ν' ἀμφιβάλῃς, ὅτι τό ἴδιο θά συμβῆ καί μέ ὅλους τοὺς ἀθρώπους; Ἄν ἡ «ἀρχὴ εἶναι τό ἥμισυ τοῦ παντός», στήν προκειμένη περίπτωσι, ἡ ἀρχὴ εἶναι τό **πᾶν**. Ὁ Χριστός εἶναι τό πᾶν. Εἶναι πάντες οἱ ἄνθρωποι, ἀφοῦ ὅλους μᾶς προσέλαβε. Δέν μπορεῖ ν' ἀναστηθῆ τό κεφάλι καί τό σῶμα νά μείνη θαμμένο! Ὁ Χριστός εἶναι ἡ κεφαλή. Ἐμεῖς τό σῶμα. Ἀναστήθηκε Ἐκεῖνος. Θ' ἀναστηθοῦμε καί ἐμεῖς. Ὁ Χριστός δέν πέθανε ὡς Θεός. Πέθανε ὡς ἄνθρωπος, ἀγαπᾷ ὡς Φιλάνθρωπος, σώζει ὡς Θεάνθρωπος. Ἀνέστη ὡς ἄνθρωπος, συνεχίζει ὡς Θεάνθρωπος.

● Ἐπαρχή! Εἶναι ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τῆς Ἀναστάσεως.

● Ἐπαρχή! Εἶναι ὁ πρῶτος καρπός τῆς Ἀναστάσεως.

● Ἐπαρχή! Εἶναι ὁ πρῶτος Υἱός τῆς Ἀναστάσεως. Μέ τή σάρκωσι ὑπῆρξε μονογενής Υἱός τῆς Παρθένου. Μέ τήν τριήμερο ἔγερσι ἔγινε ὁ πρῶτος Υἱός τῆς Ἀναστάσεως (ἀπολυτίκιό γ' ἤχου). Ἡ Ἀνάστασις εἶναι ἡ πλέον πολύτεκνη μητέρα.

● Κάποτε μᾶς κατέτρωγε τό πιό πολυφάγο θηρίο, ὁ θάνατος. Τώρα μᾶς γεννάει ἡ πιό πολύτεκνη μητέρα, ἡ Ἀνάστασις. Κληρονομήσαμε τόν θάνατο ἀπό ἕναν ἄνθρωπο, τόν Ἀδάμ. Τώρα κληρονομοῦμε τήν ἀνάστασι, τή ζωή, ἀπό τό νέο Ἀδάμ, τόν Ἰησοῦ Χριστό. Μαζί μέ τόν Χριστό ἀποτελοῦμε τή **γενιά τῆς Ἀναστάσεως**. Τήν προφήτευσε καί ὁ Ἡσαΐας: «Τὴν δέ γενεάν αὐτοῦ τίς διηγήσεται;» (Ἠσ. νγ' 8).

π. Δ. Α.

ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

Ἐπισκεφθῆτε τό Βιβλιοπωλεῖο μας

Ἐθν. Ἀντιστάσεως (Βασ. Ὀλγας) 103
172 36 Ἅγιος Δημήτριος (Μπραχάμι)
Τηλ. **2109765440**
www.agiosbooks.gr
e-mail: **agiosbooks@gmail.com**

Θά βρῆτε **βιβλία**:

- Τὴν ΑΓ. ΓΡΑΦΗ
 - Λειτουργικά καί Ἑρμηνευτικά
 - Ἀπολογητικά καί Ἀντιαιρετικά
 - Διηγήματα καί Νεανικά-Παιδικά
 - Βυζαντ. Μουσικῆς καί Λογοτεχνικά
 - Κηρυκτικά-Κατηχητικά Βοηθήματα
 - Ὅλα τά βιβλία τοῦ π. Δανιὴλ Ἀεράκη
- Ἐκκλησιαστικά εἶδη:**
- Εἰκόνες ξύλινες καί σέ χαρτί.

ΠΡΟΣΧΩΜΕΝ

Λογική και κατανοητή λατρεία

Η Ἐκκλησία λειτουργεῖ συναγμένη. Τό μεγαλεῖο τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί ἡ ζωὴ τῆς, εἶναι ἡ **σύναξις** τῆς, καὶ ἰδίως τῆς «*μῆς τῶν σαββάτων*», τῆς **Κυριακῆς**. Ἐν τῷ 13ο κεφάλαιο τῆς Α΄ πρὸς Κορινθίους καλεῖται «**Ὑμνος τῆς ἀγάπης**», τὸ 14ο θά μποροῦσε κάλλιστα νά ὀνομαστῆ «**Ὑμνος τῆς λατρευτικῆς συναξέως**», ὅπως τὸ ἐπόμενο, τὸ 15ο, «**Ὑμνος τῆς Ἀναστάσεως**». Πόσο πλησιέστερα πρὸς τὸ Χριστοπαράδοτο Μυστικὸ Δεῖπνο θά ἦμασταν, ἂν μελετούσαμε ὅλοι, καὶ μάλιστα οἱ κληρικοί καὶ οἱ «ψάλτες», τὸ 14ο κεφάλαιο τῆς Α΄ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ Παύλου! Πόσο πνευματικώτερη καὶ ἐποικοδομητικώτερη θά ἦταν ἡ λατρεία μας, ἂν ἐφαρμόζαμε τίς λατρευτικὰς ἀρχές, πού θέτει ὁ θεόπνευστος Ἀπόστολος σ' αὐτὸ τὸ κεφάλαιο!

Ἔχει μεγάλη σημασία τὸ τί ζητᾶμε, ὅταν συναγώμεθα οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τὸ αὐτό, «**ὁμοθυμαδόν**», στή συμπροσευχή καὶ τὴν συμπαλωδία κατὰ τὴν εὐχαριστιακὴν μας σύναξι. Τί ἐπιδιώκουμε; Τὸ «*προσκαρτεροῦμεν*» (Πράξ. α΄ 14). Μήπως τὰ ὅσα σήμερα φτάσαμε νά ἐνεργοῦμε στὸν «οἶκο τοῦ Κυρίου» δέν εἶναι ὅλα ἁγιοπνευματικά; Ἡ βασικὴ θέσις τοῦ ἀποστόλου Παύλου γιὰ τὴν δημόσια λατρεία θά μποροῦσε νά συνοψιστῆ στὰ ἑξῆς: «*Ὅσα λέγονται καὶ ψέλνονται κατὰ τὴν εὐχαριστιακὴν σύναξιν, πρέπει νά λέγονται ζωντανά, κατανοητά, ἀνεπιτήδευτα, ταπεινά καὶ ἐποικοδομητικά. Δέν λέγονται γιὰ τὸν Θεὸ ἀφοῦ Ἐκεῖνος ὅλα τὰ γνωρίζει. Λέγονται «ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομῆν λάβῃ» (Α΄ Κορ. ιδ΄ 5).*

Ἄς δοῦμε μερικὲς ἀπὸ τίς πολλὰς ἐκδόσεις, πού χρησιμοποιεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, γιὰ νά μᾶς ἐπαναφέρῃ στὴν τάξι, στὴν λειτουργικὴ χάρι. Θά θυμίσουμε φράσεις του, ὅπου ὑπάρχουν λέξεις - κλειδιά, προκειμένου νά εἶναι εὐάρεστη στὸν Θεὸ ἡ προσφερομένη λατρεία μας.

● **1.** Πρὸς ἐλικύρωσι τῶν πεποιθήσεων του ὁ Παῦλος γιὰ **κατανοητὴ καὶ λογικὴ** λατρεία χρησιμοποιεῖ ὡς παραδείγματα ὠρισμένα μουσικὰ ὄργανα, ὅπως εἶναι ὁ αὐλός (ἡ φλογέρα), ἡ κιθάρα καὶ ἡ σάλπιγγα. Ἐστιάζουμε τὴν προσοχή μας στὸ τρίτο: «**Ἄδηλον φωνὴν σάλπιγγε εἰάν δῶ, τίς παρασκευάζεται εἰς πόλεμον;**» (στ. 8). Ὁ σαλπικτῆς παλαιότερα ἐπαιζε τέτοια σαλίσιμα, πού ὄχι ἀπλῶς προετοίμαζε τὸ στρατό, ἀλλὰ καὶ ἐνθουσίαζε τοὺς πολεμιστὰς. Κάτω ἀπὸ συγκεκριμένα ἐμβατήρια, ἀπὸ τοὺς ἤχους ζωηρῶν σαλισμάτων, ἐφωροῦσαν οἱ πολεμιστὰς πρὸς κατάληψιν ὀχυρωμάτων.

Καὶ στὴν ἐκκλησία συνάγονται οἱ πιστοὶ γιὰ νά ἐξοπλιστοῦν γιὰ τὸν ἀόρατο πόλεμο. Στὴν ἐκκλησιαστικὴ σύναξι διεγείρεται ἡ προσοχή τους, ἀνυψώνεται ἡ δέησις τους, θερμαίνεται ἡ καρδιά τους, φωτίζεται ὁ νοῦς τους, ἐξαυλώνεται τὸ σῶμα τους, ἀποκτοῦν ἁγιοπνευματικὴ χάρι.

Θά μποροῦσαμε ν' ἀναφέρουμε ὡς χαρακτηριστικὸ **σάλπισμα** τὸ «**Πρόσχωμεν**». Εἶναι ἡ προσαγὴ τοῦ λειτουργοῦ γιὰ νά κερδίσῃ τὴν προσοχὴ τῶν ἐκκλησιαζομένων στὰ λεγόμενα καὶ ἀπαγγελλλόμενα, κυρίως τῶν πλέον σημαντικῶν στιγμῶν. Ἔτσι τὸ «Πρόσχωμεν» λέγεται ὅταν καλοῦμεθα νά προσέξουμε τὸ **Ἀποστολικὸ** καὶ τὸ **Εὐαγγελικὸ** ἀνάγνωσμα, ὅταν καλοῦμεθα νά ὁμολογήσουμε τὴν

ὁρθοδοξοί πιστι μας μέ τό «**Πιστεύω**», ὅταν ὀδηγούμεθα «μετά φόβου» νά προσφέρουμε «**τήν ἁγίαν ἀναφοράν**», ν' ἀνεβούμε μαζί μέ τόν Κύριό μας τήν «ἀνηφόρα» τοῦ Γολγοθᾶ καί νά παρακολουθήσουμε μέ ἄκρα κατάνυξι καί συγκίνησι τά ὅσα θά τελεστούν σέ λίγο πάνω στό ἱερό θυσιαστήριο. Ἰακοῦμε ἐπίσης τό «Πρόσχωμεν», ὅταν καλούμεθα ὡς μέλη «ἅγια» τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας νά μετᾶσχουμε στό οὐράνιο δεῖπνο, στήν κοινωνία τοῦ Σώματος καί Αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

● **2.** Προκειμένου ὁ λόγος τῆς ὅλης λατρείας νά εἶναι ὀπωσδήποτε νοητός καί **κατανοητός**, χρησιμοποιεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος μία ἄλλη εἰκόνα. Πρόκειται γιά «τόν εὐσημον λόγον». «**Ἐάν μή εὐσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τό λαλούμενον; Ἔσεσθε γάρ ἀέρα λαλοῦντες**» (στ. 9).

Εὐσημος εἶναι ὁ κατανοητός, ὁ σημαντικός, ὁ καθοδηγητικός λόγος. Ὅπως σέ μία εὐλογημένη πορεία μπροστά πηγαίνει ἡ **σημαία**, ἔτσι καί γιά μᾶς, πού ἀκολουθοῦμε τήν ὁδὸ τοῦ Κυρίου καί πορευόμεθα πρὸς τήν Ἄνω Ἱερουσαλήμ, μπροστά μας πηγαίνει ἡ «σημαία». Δηλαδή ὁ εὐσημος λόγος μᾶς καθοδηγεῖ. Ἐδῶ ὁ Παῦλος ὑπονοεῖ, ὅτι δέν μπορεῖ νά λέγονται λόγια ἀκαταλαβίστικα στοὺς ἀγωνιζομένους γιά τήν ἔνωση τοὺς μέ τόν Χριστό. Κάθε θεία λειτουργία εἶναι μία **Πεντηκοστή**. Ποιὺς ἔκανε τότε τό θαῦμα; Τό Πνεῦμα τό Ἅγιον. Πῶς; Μέ εὐσημο λόγο. Μέ **κατανοητό** λόγο. Οἱ διάφορες φυλές, πού ἦσαν συναγμένες κάτω ἀπὸ τό ὑπερῶο τῆς Πεντηκοστῆς, δέν ἄκουγαν σέ μία μόνο γλῶσσα τά μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Τό θαῦμα τῆς **πολυγλωσσίας** τῶν Ἀποστόλων καί τοῦ **θαυμασμοῦ** τῶν χιλιάδων ἀκροατῶν ἐκφράζονται σ' ἐκείνη τήν ἁγία ἀποδοχή: «**Πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδία διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν...**» (Πράξ. β' 8).

Δέν ἐπεβλήθη μία μόνο γλῶσσα γιά τό κήρυγμα καί τή λατρεία. Κάτι τέτοιο θά ὀδηγοῦσε σέ **εἰδωλοποίησι** μᾶς γλώσσας καί θά πιστεύαμε ὅτι ὑπάρχει... ἁγία γλῶσσα! Ἡ γλῶσσα εἶναι **ἐγαλειό**· δέν εἶναι τό λατρευόμενο. Κάθε γλῶσσα, ἡ ὁποιαδήποτε γλῶσσα, ὀδηγεῖ στήν μία καί ἴδια Πίστι, στή μία καί ἴδια λατρεία, στή μία καί ἴδια συμπαλωμωδία καί συμπροσευχή, ὅπως ἐπανειλημμένως τονίζει καί ὁ ἱερός Χρυσόστομος.

● **3.** Στήν προσευχή τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή, στίς ἐνχές καί δεήσεις καί ψαλωμωδίες σέ ὅλες τίς ἱερές ἀκολουθίες, κυρίως βέβαια στή θεία λειτουργία, μετέχει καί τό συναίσθημα καί ἡ νόησις, καί ἡ **καρδιά** καί ὁ **νοῦς**. Τήν συμμετοχή αὐτῶν τῶν δύο ἀνθρωπίνων «δυνάμεων» παρουσιάζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὡς ἐξῆς: «**Προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δέ καί τῷ νοῖ. Ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δέ καί τῷ νοῖ**» (στ. 15).

Ἐπάρχει προσευχή, πού γίνεται ἀπὸ τοὺς χριστιανούς κατ' ἴδιαν «ἐν τῷ ταμίῳ» (Ματθ. στ' 6), **μυστικά**. Γι' αὐτή τήν καρδιακή προσευχή μιλάει στήν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή ὁ Παῦλος: «**Τό Πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπέρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις**» (ἡ' 26). Ἡ προσευχή ὁμως καί τό ψάλσιμο τῆς συναγμένης Ἐκκλησίας δέν θέλει μόνο τό σκίσημα τῆς καρδιάς. Θέλει καί τή **κατανόησι** τῆς διανοίας. Τό κομποσκοῖνι π.χ. εἶναι βοήθημα γιά τήν προσευχή στό κελλί μας. Δέν μπορεῖ νά ὑποκαταστήσῃ τήν προσευχή τῆς κοινῆς λατρείας. Στήν Ἐκκλησία προσευχόμεσθε καί μέ τό μυαλό. Διώχνουμε ἀπὸ τό νοῦ μας λογισμούς καί διαλογισμούς, «**πᾶσαν τήν βιοτικήν μέριμναν**», καί συμπροσευχόμεθα μέ τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς μας, **παρακολουθώντας, κατανοώντας καί βιώνοντας** τά ὅσα ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἡ κοινή λατρεία προσφέρει «**πρὸς οἰκοδομήν**», «**πρὸς σωτηρίαν**».

Γνωριμία με τόν ΠΑΥΛΟ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Δέν βλέπουμε, ἀλλ' ἐλπίζουμε

Ρωμ. ν' 21-23

Θά ἐλευθερωθῆ ἡ κτίσις; (στ. 21)

Θά δοθῆ ἐλεύθερη ἡ κτίσις πότε; Ὅταν θά ἔλθῃ ἡ στιγμή «τῆς ἐλευθερίας τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ» (στ. 21). Τό παράδειγμα τῆς τροφῆς φέρνει ἐν προκειμένῳ ὁ Χρυσόστομος. Μία τροφός κουράζεται γιά τή διατροφή τοῦ μικροῦ πρίγκιπα. Σάν μεγαλώσῃ ὁ πρίγκιπας καί λάβῃ τό τελικό του ἀξίωμα, ὅπωςδήποτε θά τιμηθῆ κοντά του καί ἡ τροφός... Μᾶς ἔθρεψε καί μᾶς περιποιήθηκε ἡ κτίσις μέ τά τόσα ἀγαθά τῆς. Ἐμεῖς βέβαια τήν κακοποιήσαμε. Ὅταν ὅμως, μετανιωμένοι, ἐπιστρέψουμε στόν Σωτήρα Χριστό καί γινώμαστε ἀπό μικρά, ἐκκολαπτόμενα, πριγκιπόπουλα, *«βασιλεῖς»* (* Ἀποκ. ε' 10), κληρονόμοι τῆς οὐρανοῦ βασιλείας, θά μείνῃ παραπονούμενη ἡ τροφός κτίσις; Καί αὐτή θά ἀκολουθήσῃ τήν ἐλευθερία τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

• Γιατί θά ἐλευθερωθῆ ἡ κτίσις; Γιά νά παρασταθῆ στήν τελετή τῆς ἀπονομῆς τῶν βραβείων. Ὅταν βραβεύεται κάποιος ἀπό τό σπίτι, ὅλοι οἱ συγγενεῖς ντύνονται «στά καλά» τους, γιά νά μετάσχουν τῆς χαρᾶς. Ὁ ἄνθρωπος θά βραβευθῆ στή μέλλουσα δόξα. Οἱ στενοί συγγενεῖς καί ὑπηρετές του, τά κτίσματα, θά φορέσουν τήν καινούργια τους στολή καί θά παρασταθοῦν, νά συνδοξασθοῦν. «Δεῖ τό φθαρτόν ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν» (Α' Κορ. ιε' 53). *«Καί ὁ Θεός τήν κτίσιν ἀφθαρσία περιβαλεῖ (θά τήν ντύσῃ) εἰς τήν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων»* (Χρυσόστομος. Ε.Π.Ε. 17,210).

Τραυματισμένη ἀπό τήν ἁμαρτία (στ. 22)

Ὅποιος τραυματίζεται, πονάει. Καί ἡ κτίσις τραυματίσκει. Ὑπέστη κι αὐτή τίς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας. Ἡ σφραγίδα τῆς ἁμαρτίας δέν

εἶναι μόνο πάνω στή ψυχή μας, πού τά φτερά τῆς ἐλευθερίας τῆς πληγώθηκαν. Δέν εἶναι μόνο πάνω στό σῶμα μας, πού ἔγινε πηγή δεινῶν, πειρασμῶν καί πόνων. Ἄλλ' εἶναι καί πάνω στήν ἄψυχον φύσιν. Αὐτό τονίζει στόν ἐπόμενο στίχο ὁ Παῦλος: *«Οἶδαμεν γάρ, ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καί συναδίνει ἄχρι τοῦ νῦν»* (στ. 22). Δηλαδή: Γωρίζουμε, ὅτι ὅλη ἡ κτίσις μέχρι τώρα στενάζει καί ὑποφέρει ἀπό σφοδρούς πόνους τοκετοῦ.

Ἡ κτίσις στενάζει, συστενάζει. Ἡ ἔρημος κλαίει τήν ἐρημιά τῆς. Ἡ θάλασσα βογγάει σάν νά κοιλοπονάν. Οἱ ἀνεμοστρόβιλοι καί οἱ τυφῶνες σφυρίζουν σάν νά θέλουν νά διαμαρτυρηθοῦν. Σημάδια τῆς ἁμαρτίας πάνω στή φύσι:

• Ἀνατροπές τῶν φυσικῶν νόμων, τῶν εἰδικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ἐποχῶν. Βλέπεις π.χ. χιόνι τό καλοκαίρι, καύσιμα τό Μάιο. Οἰκολογικές καταστροφές μέ τήν ἐπέμβασι τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ φιλαυτία καί ἡ πλεονεξία ἐκμεταλλεύονται ἀγρίως τή φύσιν, μέ ἀποτέλεσμα νά θυσιάσῃ ὁ ἄνθρωπος τήν ὁμορφιά τῆς στή σκοπιμότητα καί στόν πλουτισμό. Μολύνονται οἱ θάλασσες, καίγονται τά δάση, ἐξαφανίζονται πουλιά, θαυμάσια ζῶα, εὐωδιαστά λουλούδια. Μιλᾶνε ὅλοι γιά κλιματικές ἀλλαγές.

• Ὁ ἄνθρωπος δέν ἀρκέστηκε στήν ὁμορφιά τῆς γῆς. Δέν δόξασε τό Δημιουργό. Χρησιμοποίησε τήν τεχνολογία σάν νέο πύργο Βαβέλ, γιά ν' ἀνεβῆ ψηλά. Νά φτάσῃ στά ἄστρα, νά γκρεμίσῃ τόν Θεό! Περιπάσῃ στή Σελήνη, ἔφτασε στόν Ἄρη. Μάταια ἔψαξε γιά ζωή καί ὁμορφιά. Βράχια ψυχρά καί ἄνυδρα. Σκόνη καί ἀπαίσιμα κόκκινα τοπία. Εἶναι τό αἰώνιο πείραμα τοῦ ἀνθρώπου. Ψάχνει μακριά νά βρῆ τήν ὁμορφιά καί τήν εὐτυχία. Ξεχνᾶ, πῶς εἶναι κοντά

του, σπή φύσι, πού τόν περιβάλλει στά βάθη τῆς ψυχῆς του. Ὅμως σκοτώνει τήν κοντινή ὁμορφιά, γιά νά διαπιστώσῃ, ὅτι μακρυά μάτια ψάχνει γιά ὠραῖο. Τά μακρυά εἶναι ὠραῖα, ὅταν τά βλέπῃς ἀπό μακρυά, ὅπως τά ἄστρα. Ἐνα ἄστρο ἐπλάσε ἀπό κοντά ὠραῖο ὁ Θεός, πῆ γῆ. Κι αὐτό καταστρέφεται μέ τήν ἀλόγιστη χρῆσι καί κτῆσι.

● Ἄλλο σημάδι τῆς ἁμαρτίας πάνω στήν κτίσι: Ἡ ἀγριότητα τῶν θηρίων καί τῶν στοιχείων τῆς φύσεως. Τό θανατηφόρο δηλητήριο ἀπό ζῶα καί φυτά. Καί τόσα ἄλλα φαινόμενα, πού δέν ὑπῆρχαν στήν προπρωτική κτίσι.

Ἡ κτίσις ποναίει μαζί μέ τόν ἄνθρωπο. Ὡδίνει. Κάτι ὅμως θά βγάλουν αὐτές οἱ ὠδίνες. Βγάζουν τήν ἐλπίδα, ὅτι κάποτε θ' ἀλλάξῃ τό τοπίο. «*Καινοὺς οὐρανοὺς καί καινὴν γῆν κατὰ τό ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ*» (Β' Πέτρ. γ' 13). Κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο ὁ στεναγμός τῆς κτίσεως δέν εἶναι τόσο θρῆνος, ὅσο εἶναι λαχταρά! Καί ἂν ἡ κτίσις βγάξῃ τέτοιο στεναγμό ἱερῆς λαχταράς, πόσο μᾶλλον ὁ ἄνθρωπος! Στενάξει, λαχταρᾷ, ἔχει «ἀποκαραδοκία», ἀνυπομονησία: «*Ἄχ! Πότε θάρθῃ ἡ ὄρα ἐκείνη, πού θά μέ φέρῃ κοντά στόν Χριστό!*». Λέει ὁ ἱερός Πατήρ:

● Ἡ κτίσις ὄλη θά ξαναγίῃ καινούργια. Τό καινοποιοῦν Πνεῦμα θά ἐπεμβῇ σ' ὄλη τήν κτίσι, ἔμψυχη καί ἄψυχη. «*Ἀγίῳ Πνεύματι πᾶσα ἡ κτίσις καινουργεῖται, παλινδρομοῦσα εἰς τό πρῶτον*» (ἀναβαθμός α' ἦχου).

Ἄπαρχή - Ἀπολύτρωσις (στ. 23)

Ἄς μή μᾶς παρασύρῃ ὅμως ἡ περιέργεια γύρω ἀπό τήν κοσμολογία καί ξεκάσσουμε τόν ἑαυτό μας. Τό τί θά κάνῃ ὁ Θεός μέ τήν κτίσι, εἶναι δική Του δουλειά καί εὐκόλο γιά Ἐκεῖνον ἔργο. Τό θέμα εἶναι τί θά γίῃ μέ μᾶς. Ἐμεῖς στενάζουμε; Ἐμεῖς κλαίμε γιά τά ἁμαρτήματά μας; Ἐμεῖς πιστεύουμε ἀπόλυτα στή λύτρωσι καί τήν ἀπολύτρωσι; Ἐμεῖς ζοῦμε μέ τήν προσδοκία τῆς δόξας τοῦ οὐρανοῦ; Τό ὅτι σήμερα εἴμεθα ἢ λεγόμεθα χριστιανοί, ἀπλῶς εἶναι ἡ ἀπαρχή. Ἐχομε δρόμο ἀκόμη. Θά καταλήξουμε στό τέρμα τῆς ἀπολυτρώσεως;

Γι' αὐτό ὁ Παῦλος, ἐπιστρέφοντας στόν ἔμψυχο ἄνθρωπο, λέει: «*Οὐ μόνον δέ, ἀλλά καί αὐτοί τήν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος ἔχοντες καί*

ἡμεῖς αὐτοί ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τήν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν» (στ. 23). Δηλαδή: Ὅχι μόνο ἡ κτίσις, ἀλλά κι ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, καίτοι ἀπολαμβάνουμε τούς πρώτους καρπούς τοῦ Πνεύματος ὡς ἀρραβῶνα τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, κι ἐμεῖς στενάζουμε στά βάθη μας, ἀναμένοντας μέ ἀγωνία τήν ὀριστική καί ὀλοκληρωτική υἰοθεσία, τήν ἀπελευθέρωσι τοῦ σώματός μας ἀπό τή φθορά.

● Ἐχομε τήν ἀπαρχή. Μέ τό βάπτισμα κάναμε ἀρχή. Μέ τήν ἐξομολόγησι κάνουμε ἀρχή μετανοίας. Πόσοι ὅμως ἔκαναν ἀρχή, ἀλλά στό τέλος δέν ἔφθασαν; Ἡ ἀπαρχή τότε εἶναι ἐγγύησης γιά τό τέλος, ὅταν στενάζουμε συνεχῶς. Ἄν, δηλαδή, ἐπαναπαυθοῦμε στήν παρούσα ζωή καί σβήσῃ ὁ πόθος γιά τή μέλλουσα, τότε χάνουμε τό τέλος. Ἡ παρούσα εἶναι ὁ προθάλαμος τῆς μελλούσης. Ἡ καλύτερη ἐπέκτασις τῆς παρουσίας ζωῆς εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τοῦ εἰσιτηρίου γιά τή μέλλουσα.

● Περιμένουμε τήν υἰοθεσία. Δέν τήν ἔχομε ἀπολαύσει. Τώρα ζοῦμε τούς ἀρραβῶνες. Ὑποσχέθηκαμε καί μᾶς ὑποσχέθηκε. Ἐμεῖς μέ τήν πίστι μας ὑποσχέθηκαμε, ὅτι μαζί Του θέλουμε νά ζήσουμε, ὅτι σ' Ἐκεῖνον ἀνήκομε. Κι Ἐκεῖνος μᾶς ὑποσχέθηκε μέ τό Αἷμα Του. Εἶναι ἀδύνατον νά πῆ ψέματα ὁ Θεός (Ἐβρ. στ' 18). Εἶναι ἀδύνατον νά θυσιάστῃκε μάτια. Εἶναι ἀδύνατον νά μὴν ἐκπληρωθοῦν οἱ ἐπαγγελίες Του.

Προσοχή στήν ἀπαρχή, νά μή μείνῃ χωρίς συνέχεια καί συνέπεια. Πολλοί μέσα στήν ἱστορία οἱ λιποτάκτες. Ξεκίνησαν, ἀλλ' ἔφυγαν. Ἀγάπησαν «*τόν νῦν αἰῶνα*» (Β' Τιμ. δ' 10). Λέγει γιά τήν ἀπαρχή καί γιά τό τέλος, τήν ἀπολύτρωσι, ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «*Ἀπεκδεχόμεθα τήν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν τουτέστι, τήν ἀπρητισμένην δόξαν. Νῦν μέν γάρ ἐν ἀδήλῳ τά ἡμέτερα ἔστηκεν ἕως ἐσχάτης ἀναπνοῆς· πολλοί γάρ ὄντες υἰοί, γεγονάμεν κύνες καί αἰχμάλωτοι. Ἄν δέ μετὰ χρηστῆς καταλύσωμεν ἐλπίδος, τότε ἀκίνητος ἡ δωρεά καί σαφειτέρα καί μείζων... Τοῦτο γάρ ἐστὶν ἀπολύτρωσις, οὐκ ἀπλῶς λύτρωσις, ἀλλ' ὥστε μηκέτι πάλιν ὑποστρέψαι ἐπὶ τήν πρότερον αἰχμαλωσίαν*» (Ε.Π.Ε. 17,212). Μετάφρασις: Περιμένουμε τήν ἀπολύτρωσι τοῦ σώματός μας, δηλαδή, τήν τελεία δόξα. Τῶ-

ρα είναι ἀβέβαια ὅλα, μέχρι τὴν τελευταία μας ἀναπνοή, ἀφοῦ πολλοί, ἂν καὶ εἴμεθα υἱοί, ἔχουμε καταντήσει βρώμικοι σάν σκυλιά, αἰχμάλωτοι τῆς ἁμαρτίας. Ἄν ὅμως πεθάνουμε μὲ ἀγαθὴ ἐλπίδα, τότε σταθεροποιεῖται ἡ δωρεά. Εἶναι ἀμετάκλητα δική μας. Αὐτὸ σημαίνει ἀπολύτρωση, ὄχι ἀπλῶς λύτρωση, ἀλλὰ μὴ ἐπάνοδος πιά στὴν προηγούμενη αἰχμαλωσία.

● **Λύτρωση - Ἀπολύτρωση.** Ἡ λύτρωση εἶναι ἡ ἀπαρχή. Ἡ ἀπολύτρωση εἶναι ἡ ὀλοκλήρωση τῆς σωτηρίας. Μὲ διπλὴ ἔννοια:

● **Πρῶτον,** νὰ μὴ λιποτακτίσουμε καθ' ὁδόν. Μέχρι τῆς ἐλευθέρωσης ἀκλινεῖς στὴν πίστι καὶ στὴν ἐλπίδα. Καὶ τώρα εἴμαστε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ, ἔχουμε τὴν «υἰοθεσίαν», ἀλλ' ὄχι πλήρη. Εἶναι σάν τὸ σπῆτι, πού μᾶς δίνει κάποιος, ἀλλὰ κρατᾷ ἐκεῖνος τὴν ἐπικαρπία. Μετὰ τὸ θάνατό του γίνεται πλήρως δικό μας τὸ σπῆτι. Τὴν κληρονομία μᾶς τὴν ἔχει δώσει ὁ Θεός. Ὁ θάνατος τοῦ Υἱοῦ Του ἔγινε γιὰ νὰ μᾶς δωρήσῃ τὴν κληρονομία. Ἀλλὰ σίγουρα δική μας θὰ εἶναι μετὰ τὸ θάνατό μας, ἂν φανοῦμε ἄξιοι τῆς υἰοθεσίας. Τότε θὰ γίνῃ ἀμετάκλητη ἡ διαθήκη. Μέχρι τότε «παίζεται». «Μὴ ἀμελήσωμεν τηλικαύτης σωτηρίας» (Ἐβρ. β' 3).

● **Δεύτερον,** νὰ γίνῃ καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ σώματος. Τότε θὰ ἔχουμε «ἀπολύτρωσιν» διότι θὰ εἶναι ἀμετάκλητη ἡ λύτρωση, ἀλλὰ καὶ διότι θὰ εἶναι ὀλοκληρωμένη. Ὁ ἄνθρωπος θὰ δοξάζεται, καὶ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ. Περιμένουμε ἀνάστασι καὶ ἀλλαγὴ, ὄχι ἀποκατάστασι τῶν πάντων. Μαζὶ μὲ τὴ δική μας «ἀπολύτρωσι», θὰ εἶναι καὶ ἡ κτίσις λυτρωμένη ἀπὸ τὴ φθορά.

Ἡ ἐλπίδα, ἡ προοπτικὴ μας (στ. 24-25)

Μπῆκαμε στὸ δρόμο. Ὁ δρόμος λέγεται ἐλπίδα. Τόσο βέβαιη ἡ ἐλπίδα, ὅσο ὅτι αὔριο τὸ πρωῖ θὰ ἀνατεῖλῃ καὶ πάλι ὁ ἥλιος. Πάντως ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας μας, ὅσο κρατᾷ ἡ παρούσα ζωὴ, εἶναι ἡ προοπτικὴ τῆς ἐλπίδας.

Χωρὶς ἐλπίδα οὔτε ὑπομονὴ ὑπάρχει. Χωρὶς ἐλπίδα ἡ «ἀποκαταδοκία» εἶναι οὐτοπία. Γι' αὐτὸ στοὺς δύο ἐπομένους στίχους μιλάει ὁ Παῦλος γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ἐλπίδας ἢ γιὰ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας: «Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὁ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; Εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπί-

ζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα» (στ. 24). Δηλαδή: Σωθήκαμε μὲ σωτηρία, πού εἶναι ἀντικείμενο ἐλπίδας. Ἡ ἐλπίδα βέβαια γιὰ κάτι πού βλέπουμε, δέν εἶναι ἐλπίδα. Διότι κάτι πού ἔγινε καὶ βλέπει κανεὶς, ποιὸς ὁ λόγος νὰ τὸ ἐλπίζῃ;

● Τώρα βλέπουμε θαμπὰ τὰ προσδοκώμενα, «ὡς ἐν ἐσόπτρῳ ἐν αἰνίγματι» (Α' Κορ. ιγ' 12). Βλέπουμε μὲ τὰ κυάλια τῆς ἐλπίδας ὅσα ἴκεῖνος μᾶς βεβαίωσε καὶ μᾶς ὑποσχέθηκε. Ἡ πίστις μας στηρίζεται στὴν ἀξιοπιστία τῆς δικῆς Του. Ἡ ἐλπίδα μας ἰσοδυναμεῖ μὲ βεβαιότητα, διότι ἀπὸ τώρα ζοῦμε τὴ χάρι καὶ τὴ δύναμι τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐλπίδα εἶναι ἡ δοκιμασία τῆς πίστεως. Ἄν ἀμέσως βλέπαμε ὅσα μᾶς ὑπόσχεται, θὰ ἦταν σάν νὰ εἴπαρνε ὁ ἀθλητὴς τὸ μεταλλιο προτοῦ κᾶν μπῆ στοὺς στάδιο. Θὰ μποῦμε στὴν ὁδὸ, ἢ μᾶλλον στοὺς στάδιο τῆς πίστεως, μὲ τὸ βλέμμα τῆς ἐλπίδας πάντα μπροστά, καὶ θὰ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ὅπου νᾶναι, τὸ νῆμα τὸ πλησιάζουμε. Τὸ στεφάνι μᾶς περιμένει.

● Ἡ σωτηρία μας εἶναι σωτηρία τῆς Καινῆς Διαθήκης. Καὶ οἱ δύο συμβαλλόμενοι εἰσφέρουν. Ὁ Θεός, ὁ ἕνας συμβαλλόμενος, εἰσφέρει τὴ θυσία τοῦ Υἱοῦ Του, τὴν ἄφεσι τῶν ἁμαρτιῶν μας, τὴ βασιλεία Του. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἄλλος συμβαλλόμενος, εἰσφέρει τὴν ἐλπίδα. Μία ἀπὸ τίς δύο εἰσφορὲς ἐάν λείπῃ, ἄκυρη ἡ διαθήκη. Ἐνα ζητᾷ ὁ Θεός, τὴν ἐλπίδα. Μὴ τὴν χάσουμε. Ὁ δρόμος εἶναι τραχὺς καὶ ἀνηφορικός. Ἀλλὰ καὶ βέβαιοι. Χρειάζεται ὑπομονή. «Εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα» (στ. 25). Δηλαδή: Ἀφοῦ ἐλπίζουμε σὲ κάτι πού δέν βλέπουμε, τὸ περιμένουμε μὲ ὑπομονή.

● Τὴν ὑπομονὴ μᾶς διδάσκει καὶ ἡ φύσις, μὲ τὴν ὁποία ἀρχίσαμε. Μὲ τὴν ἐλπίδα λειτουργεῖ ἡ φύσις καὶ φτάνει σὲ ἀναστάσιμο θαῦμα. Ὁ σπόρος πέφτει στὴ γῆ. Χρειάζεται ἐλπίδα νὰ ἔχῃ ὁ γεωργός. Ὁ σπόρος «καρποφορεῖ ἐν ὑπομονῇ» (Λουκ. ν' 15). Τὴν ὑπομονὴ τὴν ἔχουμε χρησιμοποιήσει γιὰ περιπέτειες καὶ ἀρρώστιες. Ἄν ἀφαιρέσουμε τὴν ὑπομονή, τὸ κερὰκι τῆς ἐλπίδας θὰ σβῆσῃ ἀμέσως. «Ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται» (Ματθ. ι' 22). Τὴν ὑπομονὴ γενναῖες ψυχὲς τὴν ἔχουν.

● Τὸ στεφάνι τῆς αἰωνίου δόξας τὸ πλέκουν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ ἐλπίδα.

π. Δ. Α.

Ἐλεύθεροι ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΙ

Νά μή γίνης ἄπιστος!

Υπάρχουν οἱ ἐγκληματίες πού δολοφονοῦν ἀθώους. Ἔτσι ὑπάρχουν κι αὐτοί πού σκοτώνουν τήν πίστι. Πῶς; Μέ τήν εἰρωνία. Μέ τήν ἀμφισβήτησι. Μέ τό σκοτεινιασμα τοῦ μυαλοῦ. Μέ ἀθεϊστικές θεωρίες.

- **Νά μή γίνης ἄπιστος! Μή πιστέψης, ὅτι τά ψεύτικα λουλούδια εὐωδιάζουν. Ὅχι. Εἶναι ψεύτικα. Ὅλα τοῦ κόσμου τά καμώματα εἶναι ἓνα ψέμα. Ὁ Χριστός εἶναι ἡ Ἀλήθεια. Μετά τήν ἄρνησι, ἔρχεται ἡ θέσις: «Μή γίνου ἄπιστος, ἀλλά πιστός».**

- **Δέν λέει ὁ Χριστός: Νά μή γίνης ἀλήτης!** Φυσικά δέν πρέπει νά γίνης τῆς ἀλητείας ἀπόβλητο. Ἄλλ' ὁ Χριστός σοῦ λέει: Ἄν γίνης ἀλήτης, ἔχεις ἐλπίδα. Λέγεται *μετάνοια*. Γι' αὐτό δέν λέει ὁ Χριστός νά μή γίνης ἄσωτος, πού φυσικά δέν πρέπει νά γίνης ἄσωτος. Ἄλλά σώζεσαι ἀπό τήν ἄσωτεια, ἂν ἀλλάξης καί μετανοήσης. Ἐκεῖνο πού τονίζει: **ΜΗ ΓΙΝΟΥ ΑΠΙΣΤΟΣ!** Ἄν γίνης ἄπιστος, χάνεις τή ζωή ἀπό τά πόδια σου.

- **Δέν λέει ὁ Χριστός: Νά μή γίνης ἐξάρτημα!** Φυσικά δέν πρέπει νά πνίξης τήν ἐλευθερία σου. Μά πάνω ἀπό αὐτό λέει τό ἄλλο: «Μή γίνου ἄπιστος».

- Ἄλλ' ἡ συμβουλή τοῦ Χριστοῦ στό *Θωμά* δέν περιέχει μόνο τήν ἄρνησι: «Μή γίνου ἄπιστος». Συμπληρώνεται μέ τή θέσι: «*Γίνου πιστός*».

- **Νά τό λάθος, πού πολλοί γονεῖς δέν ἀποτυγχάνουν μόνο στό γάμο τους, ἀλλά ἀποτυγχάνουν καί στήν ἀγωγή τῶν παιδιῶν τους: Δέν λέει ὁ Χριστός νά γίνετε εὐτυχισμένοι, ἀλλά λέει «Νά γίνετε πιστοί».** Δέν λέει, νά γίνῃ τό παιδί σου σπουδαῖος ἀθλητής, ἢ δυνατός

ἐπιστήμονας, ἢ πετυχημένος ἐπαγγελματικά. Λέει: «*Νά γίνῃ πιστός*».

- **Πόσο πιστός; Κι ἄλλο πιστός, κι ὄλο πιστότερος.** Μέ τήν πίστι σου στόν Χριστό ὁ *τάφος* εἶναι ὁ προθάλαμος τῆς Ἀναστάσως. Ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ εἶναι τό *τηλεσκοπίο* τῆς ἀπέραντης αἰωνιότητος. Ἡ πίστις στήν Ἀναστασί Του συντρίβει τίς πλάκες τοῦ φόβου καί γεμίζει τήν ὑπαρξι ἀπό Φῶς.

- **Πίστις!** «*Μή γίνου ἄπιστος, ἀλλά πιστός*».

—Δέν θέλω, *Θωμά*, νά πιστεύης χωρίς νά ἐρευνήσης. Σέ ἀφήσα, σοῦ πρότεινα νά ἐρευνήσης. Ἐγώ, *Θωμά*, δέν δέχομαι τό «*Πίστευε καί μή ἐρεύνα*». Ἐγώ θέλω, ὄλοι οἱ δικοί μου νά εἶναι ἐρευνητές. *Φέρε - Δές - Ἀγγίξε!* Ἡ πίστις μου εἶναι δῶρο στόν *λογικό ἄνθρωπο*, πού παραδίνεται στήν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ, ὅπως τό μωρό στήν ἀγκαλιά τῆς μητέρας. «*Γίνου πιστός ἄχρι θανάτου*».

Χριστός Ἀνέστη!

Κοιλάδα κλαυθμῶν

Προηγείται ὁ ἀπολογισμός τῶν θυμάτων. Ἡ τραγωδία συνέβη τή νύκτα τῆς 28ης Φεβρουαρίου στήν κοιλάδα τῶν *Τεμπῶν*. **Κοιλάδα τῶν θρήνων** τελικά θά ὀνομαστῇ ὁ τόπος, ὅπου ἡ πατρίδα μας ἔχει θρηνησεῖ τρεῖς μεγάλες τραγωδίες, μέ φρικαλεώτερη ἐκείνη μέ τήν σύγκρουσι τῶν δύο τρένων.

- Προηγείται ἡ ταυτοποίησης τῶν θυμάτων. Προηγείται ἡ συλλογή τῶν διαμελισμένων καί καέντων σωμάτων νέων κυρίως παιδιῶν, ἡλικίας 19-23 ἐτῶν. Προηγείται ἡ ἀπαρίθμησης καί ὀνοματοποίησης τῶν νεκρῶν, πού ἀνέρχονται σέ 57. Προηγείται ἡ περίθαλψις τῶν τραυ-

ματιών, πού φιλοξενούνται κυρίως σέ νοσοκομεία τῆς Λάρισας, ἀλλά καί τῆς Θεσσαλονίκης. Προηγείται ἡ στήριξις τῶν συγγενῶν, καί μάλιστα τῶν γονέων, πού περίμεναν τὰ παιδιά τους νά τά ἀγκαλιάσουν, καί τούς τά ἔδωσαν (ἄν τά βρῆκαν) σέ μαῦρες σακκοῦλες «ὄστέα νεκρά». Προηγείται ἡ παραμυθία στούς συγγενεῖς καί φίλους.

• Ἐπεται ἡ **διερεύνησις** τῶν αἰτιῶν τῆς τραγωδίας. Εἶναι ἐπιτρεπτό ἐν ἔτει 2023 νά τρέχουν ἀντίθετα ἰλιγγιωδῶς δύο τρένα στίς ἴδιες ράγες καί νά συγκρούονται σάν νά ἐκρύβονται βόμβες μεγατόνων;

Εἶναι ἐπιτρεπτό ἡ «τύχη» 350 καί πλέον ἀνθρώπων νά κρέμεται ἀπό ἕνα καί μόνο σταθμάρχη, πού ἐπιχειρεῖ νά διευθύνῃ δύο ἀμαξοστοιχίες μέ μία κίνησι τοῦ χεριοῦ του; Στηρίζεται ὀλόκληρος ὀργανισμός σέ ἕνα μόνο ἄνθρωπο; Για ἕνα τόσο σοβαρό γεγονός δέν θά ἔπρεπε νά ὑπάρχουν τουλάχιστον τρία πρόσωπα, ὅλα σχετικά μέ τήν κίνησι τρένων, ὥστε τό ἀνθρώπινο λάθος τοῦ ἐνός νά ἐλεγχθῆ καί νά διορθωθῆ ἀκαριαῖα;

Γιατί ἡ τόση **ἀμέλεια** ἢ ἀδιαφορία τῶν κυβερνήσεων τῆς τελευταίας εικοσαετίας γιά τήν **ἀσφάλεια** τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν; Γιατί θέματα ἀμεσης προτε-

ραιότητος χρονίζαν (καί χρονίζουν) σέ συρτάρια ἐπιτροπῶν καί ὑποεπιτροπῶν, καί μάλιστα ὅταν ἐπανελημμένες ὀχλήσεις εἰδικῶν ἔκρουαν (καί κρούουν) τόν κώδωνα τοῦ φρικτοῦ κινδύνου;

• Τό **πένθος** βαρῦ. Καπνοί ἀπελπισίας καλύπτουν ἀκόμα καί τήν πίστι, ὅτι ψυχές, ὑπέρ ὧν Χριστός ἀπέθανε, φτερούγισαν στήν αἰωνιότητα. Φωτιές μέ ἰσχύ 1500 βαθμῶν κελσίου ἔκαψαν τίς ἐλπίδες νεανικῶν ὄνειρων.

Παραιτήσεις εὐαισθησίας γιά ἀνάληψι εὐθυνῶν φανερώνουν τό φιλότιμο κάποιων (ὅπως τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ) σέ ὑψηλή στάθμη ὑπεθυνότητας. Καί φυσικά εἶναι ἀπαράδεκτο τό ἐθνικό πένθος νά ἔρχονται νά ἐκμεταλλετοῦν ἀναρχικοί καί τρομοκράτες, προκαλώντας ζημιές στό κέντρο τῆς Ἀθήνας. Δέν μᾶς ἀρκεῖ ὁ πόνος γιά τό δράμα τῶν Τεμπῶν; Χρειαζόμαστε καί τίς τεράστιες ζημιές, πού προκαλοῦν οἱ γνωστοί-ἄγνωστοι ταραξίες; Τίς διαμαρτυρίες τίς καταλαβαίνουμε. Τίς διαδηλώσεις μέ καταστροφές καί «μολότωφ» δέν τίς κατανοοῦμε. Δέν μᾶς ἐξουσιοδότησαν οἱ ἀθῶοι νεκροί νά προβαίνουμε ἐν ὀνόματί τους σέ μαζικές καταστροφές.

• Ἐνα θά πρέπη ὅπωςδήποτε ν' ἀποφευχθῆ: Ἡ **πολιτική ἐκμετάλλευσις**. Ὅλοι φταῖμε γιά ὅλα! Ἐκλογική ἐπέδυσις πάνω σέ καμμένα τρένα καί πρόπαντός πάνω σέ νεκρά σώματα καί τάφος νωπούς εἶναι ἱεροσυλία.

• Καί ἕνα θά πρέπει νά ἐπιτευχθῆ ἄμεσα: Ὁ **ἐξοπλισμός** τῶν σιδηροδρομικῶν δρομολογίων μέ ἠλεκτρονικά μέσα. Αὐτό πρέπει νά γίνῃ **«ἐδῶ καί τώρα»**.

Δέν περισσεύει τό νεανικό αἷμα, γιά νά χύνεται ποτάμι στίς σιδερένιες καί ἀνεξέλεγκτες ράγες.

Δέν περισσεύουν τὰ ἔμπειρα στελέχη τοῦ ΟΣΕ γιά νά καίγωνται στήν ὀδήγησι βαγονιῶν πεπαλαιωμένων συστημάτων.

Δέν περισσεύουν τὰ χρήματα γιά τήν ἀντικατάστασι κατεστραμμένων ἀμαξοστοιχιῶν. Καί πρό παντός, δέν περισσεύ-

ἸΩΑΝΝΗΣ ὁ ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

Κωδικός
01-1323

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ἰδιοκτήτης: Σύλλογος «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής»

Ἐπεύθυνος ἐκδόσεως: Ἄγγελ. Μπότζιου
Χριστοκοπίδου 12 - 105 54 - Ἀθήνα

www.ioannisvaptistis.gr

Τηλέφωνα: 2103212713 & 2109765440

e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου:

Β. Μπουζάλας, 25 Μαρτίου 124, Περιστέρι

Ἐτησία συνδρομή:

Ἑσωτερικοῦ 10 €. Κύπρου 20 €.

Ἐξωτερ.: Εὐρώπης 20 €. Ἀμερικῆς: δολ. 25.

Καναδᾶ καί Αὐστραλίας: δολλάρια 30.

Ἐπιταγές καί ἐπιστολές:

Περιοδικό «Βαπτιστής»

Χριστοκοπίδου 12, 105 54, Ἀθήνα.

ον **ζωές** σέ ένα τόπο, πού ἔχει κλάψει πολύ γιά τήν ἀπώλεια παιδιῶν του.

- Κάθε **ζωή** ἀξίζει ὅσο δέν ἀξίζει ὅλος ὁ κόσμος. Εἴτε σκοτώνεται στή διαδρομή Ἀθηνῶν - Θεσσαλονίκης, εἴτε πολτοποιεῖται στή διαδρομή συλλήψεως - τοκετοῦ.

- Θρηνοῦν δικαιολογημένα γονεῖς τὰ παλληκάρια ἢ τίς κοπέλλες τοῦ τρένου - νεκροφόρας. Θρηνεῖ καί ἡ Ἑλλάδα τὰ **ἀγγελούδια** της, πού ἡ σύγκρουσις ἐγκληματικῆς νομοθεσίας καί ἀσυνείδητης πορείας ρίχνει στόν **καιάδα τῶν ἀμβλώσεων** ἑκατοντάδες χιλιάδες βρέφη κάθε χρόνο.

- Ἀσπαζόμεστε τίς ἄψυχες εἰκόνες τῆς διαδρομῆς τῆς Ἐκκλησίας μέσα στό χρόνο. Μά τώρα θρηνοῦμε **ἔμψυχες εἰκόνες** καμμένες καί παραμορφωμένες στό τρένο τοῦ θανάτου.

«Καλή Ἀνάσταση, γιέ μου!

Μέ ντυμένους ὅλους στά **λευκά** οἰκογένεια, συγγενεῖς καί φίλοι, πραγματοποιήθηκε τό τελευταῖο ἀντίο στόν Κύπριο φοιτητή **Κυπριανό Παπαϊωάννου**, πού «ἔχασε» τή ζωή του στή φονική σύγκρουσι τρένων στά Τέμπη (τήν Τρίτη τῆς καθαρᾶς ἑβδομάδας). Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία τοῦ 23χρονου παλληκαριοῦ τελέστηκε στίς 10 τό πρωί τῆς 6ης Μαρτίου στόν ἱερό Ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου στό Αὐγόρου Κύπρου, μέ τήν ἐκκλησία πλημμυρισμένη ἀπό ἑκατοντάδες κόσμο. Παρών καί ὁ νέος Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Νίκος Χριστοδουλίδης.

Λόγια τοῦ πατέρα τοῦ ἀγνοῦ φοιτητῆ, τοῦ **ιερέως Χριστοδούλου Παπαϊωάννου**:

«Γιέ μου, ἀνθρωπίνως σπαράζομαι κι ἐγώ καί ἡ μάνα σου καί τὰ ἀδέλφια σου καί ὅλοι ὅσοι σέ γνωρίζουν καί σέ ἀγαποῦν. Τά ἀνθρώπινα παρέρχονται κι ἐσύ μπῆκες στό **φῶς** καί ἔτσι πρέπει νά σέ ἀντιμετωπίζουμε.

Θέλω νά τοῦίσω, γιά μένα τό λέω πρῶτα, ὅτι εἶμαι ἀναπαυμένος πού δέν ἤμουν μαλωμένος μαζί του. Εἴχαμε μιά πολύ

καλή σχέση καί ἔβαλα μέ τό μυαλό μου, ἄν ἤμουν μαλωμένος, τώρα τί θά ἔκανα; Ὁ πόνος μου θά ἦταν πολλαπλάσιος. Εἶναι πόνος μέγας νά χάνεις παιδί, εἰδικά ὅταν εἶναι ξαφνικά. Τό στείλαμε στήν Ἑλλάδα νά τόν σπουδάσουμε καί τόν παίρνουμε πίσω νά τόν θάψουμε. Δέν εἶναι εὐκόλο πρᾶγμα. Ἀλλ' ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, ἐπειδή ἦταν ἓνα παιδί κοντά στήν ἐκκλησία καί εἶχε στή συνείδησή του μιά ἀκρίβεια πνευματική, στή σχέση του μέ τόν Θεό, νιώθω μιά μεγάλη παρηγοριά στήν καρδιά μου. Τό ἴδιο καί ἡ παπιδιά μου, τό ἴδιο καί ἡ ἀδελφή μου.

Ὁ πόνος εἶναι πόνος. Καί δέν θέλω, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυπριανοῦ πού ἦταν εὐαίσθητος καί δέν ἔβλαψε κανέναν ποτέ, δέν θέλω νά βλαφτεῖ κάποιος. Γιατί κάποιος θέλουν νά βγάλουν τό ἄχτι τους τώρα καί τόν πόνο τους, σέ κάποιους πού ἔκαναν κάποια λάθη ἀνθρώπινα. Ἄς διορθωθεῖ τό σύστημα λειτουργίας τῶν πραγμάτων.

Ὅλοι μέ **λευκά** προπέμπουμε τό γιό μας. Τό παιδί αὐτό ἦταν λευκό. Ἀπό μικρό ἦταν στό **φῶς τοῦ Χριστοῦ**. Ἦταν φωτισμένο, καθαρό παιδί. Ὅποτε δέν τό κηδεύουμε σάν νεκρό, ἀλλά σάν ἀνθρωπο πού πῆγε στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ...

Δέν μπορῶ νά μή συγχωρήσω, γιατί ὁ Κυπριανός συγχωροῦσε τοὺς πάντες. Καί ἓνας χριστιανός δέν μπορεῖ νά κρατᾶ μέσα του τέτοια πράγματα. Δυσκολεῦεται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν κρατᾶ κακίες. Ἡ συγχώρηση ἐλευθερώνει καί παρηγορεῖ».

- Σύσσωμος ὁ κληρὸς τῆς Κύπρου βρέθηκε στήν ἐκκλησία τοῦ Αὐγόρου Κύπρου γιά νά στηρίξει τήν εὐλαβῆ οἰκογένεια, τόν ἱερέα πατέρα καί τήν πρεσβυτέρα μητέρα μέ τὰ ἕξι παιδιὰ τους. Ἡ συγκίνηση τοῦ κόσμου καί ἡ προσέλευσή του δέν ἔχει προηγούμενο. Ὁ νεαρός Κυπριανός ἦταν φοιτητῆς τῆς Νομικῆς στό Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης. Ὁ κοσμήτορας τῆς Σχολῆς κ. Παναγιώτης Γκλαβίνης εἶπε μεταξύ ἄλλων: «Ὁ ἱερέας πατέρας τοῦ Κυπριανοῦ μᾶς τόν ἔστειλε νά τόν σπουδά-

σου με, κι εμείς του τον γυρίσαμε χθές μέσα σέ φέρετρο. Τί νά πείς τώρα σ' αυτό τον πατέρα; Ο Κυπριανός έδειξε στή γενιά του τί θά πεί ύπευθυνότητα, τί θά πεί καθήκον, πού δέν πρέπει νά παίζουμε μέ αυτό, και τί θά πεί εϋθύνη τελικά. Τήν αναλαμβάνουμε στό άκέραιο».

• Στόν έπικήδειο μεταξύ των άλλων ό π. Χριστόδουλος άποκάλυψε τίς τελευταίες συνομιλίες μέ τον γιό του:

—π. Χριστόδουλος: «Τί θά κάνεις, γιέ μου, τήν Τυρινή;».

—Κυπριανός: «Θά πάμε μέ τή Χριστίνα μου στήν Άνδρο γιά νά προσευχηθούμε και νά πάρουμε τήν εϋλογία τής Άγίας Μαρίας γιά τό γάμο μας (θά γινόταν τον Αϋγουστο)».

—π. Χριστόδουλος: «Εϋλογημένα νά πᾶτε, γιέ μου, προσεκτικά, μέ τό καλό νά έπιστρέψετε».

—Κυπριανός (Τρίτη πρωί): «Περάσαμε πάρα πολύ καλά. Θά γυρίσω στή Θεσσαλονίκη μέ τρένο, πού είναι και πιό φτηνό, νά κάνω οικονομία, και θά διαβάζω στό δρόμο, γιά νά τελειώσω, γιατί μέ περιμένουν και ύποχρεώσεις...».

—π. Χριστόδουλος (μετά τήν τραγωδία): «Τώρα ό Θεός είναι δίπλα σου, γιέ μου. Δίπλα στήν πολυμαρτυρική σορό σου, αλλά είναι δίπλα και στήν όλο φῶς ψυχή σου. Η Άγία Μαρίνα, οί Άγιοι Άπόστολοι, ό Άπόστολος Βαρνάβας και ή μάνα μας ή Παναγία θά είναι μαζί σου, λεβέντη μου».

• Ο εϋλαβής και ήρωας π. Χριστόδουλος Παπαϊωάννου σφράγισε τά ραγισμένα από τή συγκλονιστική του πίστι λόγια του: «Καλή Άνάσταση, γιέ μου».

• Τί νά προσθέσης στήν πίστι τής Κυπριακής οικογένειας; Τό δάκρυ τους διαμάντι. Τό μάτι τους θωριά του οϋρανοϋ. Τά χέρια τους άγκαλιά ενός άγγέλου. Η καρδιά τους οϋράνια καμπάνα, πού κτυπά δυνατά, νά τήν άκούσουμε όλοι: «Δέν πέθανε! Κοιμάται. Δέν χάθηκε! Σῶος και άβλαβής βρίσκεται στήν Άγάπη του Θεοϋ, στή Χαρά τής αιώνιας ζωής».

Τί από αυτά είναι τό Πάσχα;

Η Πασχαλινή έξοδος φυσικά δέν είναι Πάσχα. Οϋτε και ό όβελίας είναι Πάσχα. Οϋτε και τά Πασχαλινά έθιμα είναι Πάσχα.

• Μήπως Πάσχα είναι ή μεγάλη λαμπάδα, πού ανάβουμε, ενώ μέσα μας τρεμοσβήνει τό φῶς τής Άναστάσεως;

• Μήπως Πάσχα είναι ό άγώνας δρόμου στήν Πασχαλινή λειτουργία, γιά νά τρέξουμε γρήγορα στή μαγειρίτσα;

• Μήπως Πάσχα είναι ένα φιλί;

• Η μήπως Πάσχα είναι ήμέρα καλοφαγίας και οινοποσίας;

• Άν διαβής άπ' τό σκοτάδι στό φῶς, κάνεις Πάσχα.

• Άν τήν άγάπη σου τήν δώσης σέ έναν πονεμένο, κάνεις Πάσχα.

• Άν τήν καρδιά σου τήν κάνης κήπο τής Άναστάσεως, κάνεις Πάσχα.

• Άν δίνης στους άγγέλους τή χαρά νά χτυποϋν καμπάνες άναστάσιμες όταν ξαγορεύεται στόν πνευματικό, κάνεις Πάσχα.

• Άν μεταλαμπαδεϋς και σ' άλλους έλπίδα αιώνιας ζωής, κάνεις Πάσχα.

• Άν μπής στό ξέφωτο τής Καινης Διαθήκης και πάρης από κεί τό άγιο Φῶς, κάνεις Πάσχα.

Καλό Πάσχα!

Όσοι μπορούν, ας στείλουν τά 10 ευρώ και γιά τό 2023

Οί φίλοι αναγνώστες ας στείλουν τή συνδρομή (10 ευρώ) και γιά τό έτος 2023.

• Στο λογαριασμό:

0026.0236.39.0100353548 EUROBANK.

IBAN: GR 7902602360000390100353548

• Στο λογαριασμό:

123002002008865 ALPHA BANK.

IBAN: GR 120140 1230 1230 0200 2008 865

• Ταχυδρομικά στή διεϋθυνση: «**Βαπτιστής**», Χριστοκοπίδου 12, 10554, Άθήνα.

• Του έξωτερικού τό έμβασμα στό όνομα «**Βαπτιστής**» (χωρίς τή λέξη Περιοδικό).

Τηλ.: 2103212713 - 2103212107.